

LAUDATIO

În onoarea

Prof. Dr. **Adrian Năstase**

Cu ocazia acordării titlului de Doctor Honoris Causa
al Universității „Aurel Vlaicu” din Arad

Stimată Doamna Rector,

Stimate domnule profesor Adrian Năstase,

Stimați invitați,

Onorat auditoriu,

Astăzi, universitatea noastră este onorată să confere cea mai înaltă distincție academică domnului Adrian Năstase, o personalitate de necontestat a lumii politice, cu o pregătire și practică excepțională în domeniul dreptului internațional, pasionat deopotrivă de cultură și artă, un adevărat om de stat care a luptat pentru construcția unei culturi a profesionalismului, a respectării drepturilor și libertăților cetățenilor în România.

Adrian Năstase este omul politic care a impus eleganța discursului în spațiul public, este premierul care va rămîne în istorie prin actul semnat, la 2 aprilie 2004, prin care România devenea membră NATO iar în sufletele celor apropiați este omul care „Știe atât de multe lucruri încât ai impresia că toată viața a locuit într-o bibliotecă. Și nu doar că le știe, dar are și darul de a le spune foarte frumos. Este genul de om alături de care nu ai cum să te plictisești ”, mărturisirea despre domnia sa, soția, Dana Năstase.

Argumente care converg spre decizia Senatului UAV de a-i acorda înalta distincție domnului Adrian Năstase vin din partea colaboratorilor direcți, personalități

ale lumii culturale și diplomatice care au colaborat direct de-a lungul carierei lor cu distinsul nostru invitat.

Acad. Răzvan Theodorescu, ministru al culturii în perioada Guvernării Adrian Năstase vorbește despre colaborarea cu politicianul și în același timp distinsul om de cultură Adrian Năstase:

„Profesor de drept internațional, om politic de prim plan, diplomat elevat, Domnia Sa a ilustrat neîndoielnic o epocă din istoria contemporană a României pe care eu – subiectiv fiind – o socotesc drept cea mai fructuoasă, mai normală, mai europeană din scurta noastră existență democratică.

Pe Adrian Năstase l-am cunoscut mai bine în cei patru ani de mandat guvernamental când competența politică a celui care a scris cele 10 tomuri *România după Malta* și pătrunzătoarea *Cele două Românii* se vede dublată de intelectualul cu subtil umor și cu un orizont cultural cu totul special și foarte cuprinzător. Un orizont care nu se desfășoară doar în sfera speculației, ci chiar s-a văzut transpus în fapte – din care eu mărturisesc, ca ministru al Culturii și Cultelor am profitat din plin.

Odată cu mine au profitat de acest lucru, care nu trebuie uitat, – în această țară în care ce a fost bun se uită prea ușor și prea repede – zeci și sute de oameni de cultură, artiști plastici, scriitori, compozitori, actori, muzeografi. Și cu toții se cade să ne amintim de un lider politic care a oferit culturii la un moment dat un sfert din bugetul la dispoziția primului ministru, situație care nu s-a mai repetat niciodată după știința mea. După cum, adaug de îndată, nu s-a repetat nicicum ca un lider să dăruiască țării sale o vastă colecție de artă cartografică, fapt ce a permis crearea la București a unui unicat est și central-european care este Muzeul Național al Hărților și Cărții Vechi (donația Daniela și Adrian Năstase), din al cărui fond donatorul și colaboratorii săi au publicat periodic în ultimii ani, într-o cadență care denotă un orizont istoric precis, superbe albume însoțite de texte rigurose științifice precum *Descriptio Ponti Euxini*, *Descriptio Danubi*, *Descriptio Bassarabiae* și *Descriptio Transylvaniae*. Și acum – pentru că suntem la capitolul muzeografic – grăitor pentru altitudinea culturală a unui popor – voi spune că niciodată în România în timpul unei guvernări de numai patru ani, nu s-au creat, recreat și restaurat atât de multe muzee

de istorie și de artă precum în timpul guvernării Năstase, din inițiativa acestuia sau cu sprijinul său. Știu că enumerările pot fi fastidioase dar aceasta nu mă împiedică să amintesc acum și aici: încheierea lucrărilor la Galeriile de Artă modernă românească și de artă universală din Muzeul Național de Artă din București; încheierea, în parte din, Muzeul Colecțiilor; Muzeul Național de Artă Contemporană din clădirea Parlamentului, muzeul din Satu Mare, colecția Vasile Grigore, muzeul de arheologie din Tulcea; depozitele Muzeului Țăranului Român; refacerea Muzeului Satului după un catastrofal incendiu; laboratorul de restaurare de la Mănăsirea Putna – activ mai ales în anul comemorativ Ștefan cel Mare când s-a putut organiza o expoziție în Sălile Sixtine ale Vaticanului –, colecția Nică Petre din Brăila adusă din Canada; zona noului muzeu din Pitești; Centrul Cucuteni de la Piatra Neamț; muzeul din Slatina, Muzeul de Etnografie din Constanța; colecția de pictură de la Topalu, Muzeul Elie Wiesel din Sighet.

Preocuparea pentru patrimoniul național a fost și rămâne la Adrian Năstase cea a unui intelectual de rasă, dar și a unui patriot care știe că ambasadorul cel mai potrivit al unui neam este cultura sa și acest lucru s-a văzut când s-a organizat Anul Cultural Românesc din Suedia, Anul Brâncuși, sau Anul Caragiale care au beneficiat de patronajul său activ.

„A lăuda” e un verb de stirpe latină care onorează pe cei care merită.

Din parte-mi profesorul, omul de cultură și prietenul oamenilor de cultură Adrian Năstase nu poate fi ocolit nicicum atunci când vorbim despre ce a fost, în România în ultimele trei decenii, acțiune în zona spiritului” spunea Acad. Răzvan Theodorescu”.

Activitatea politică și diplomatică a domnului Adrian Năstase, rolul său în dezvoltarea științelor juridice au fost puse în valoare de către **Excelența Sa, domnul Ambasador, Prof. Univ. Dr. Ion M. Anghel.**

„La venirea, în 1990, a d-lui prof. univ. Adrian Năstase în funcția de ministru al Afacerilor Externe, subsemnatul aveam, încă din 23 decembrie 1989, calitate de consilier al predecesorului său și mi-am continuat activitatea, în aceeași calitate, și în perioada următoare. Colaborarea noastră s-a menținut sub alte forme de activități

adiacente (în plan academic și în zona parlamentară), astfel încât se explică pe deplin, de ce particip la acest eveniment, cu o asemenea satisfacție.

Ceea ce îl proiectează ca personalitate remarcabilă pe domnul profesor Adrian Năstase constă în reușita îmbinare dintre omul de carte – statura sa de intelectual – academică și de cercetător științific, bine conturată – notorie și omul politic eficient, cu clarviziune și expertiză – fiecare componentă potențând-o pe cealaltă într-un mod fericit.

Ca om politic, doar una dintre cele mai înalte funcții în stat, aceea de președinte al țării, nu a deținut-o, deși o merita din plin. A îndeplinit pe rând, funcțiile de președinte al Consiliului Național, de președinte executiv și apoi președinte al F.S.N.. La nivel de stat, a deținut demnitățile de președinte al Camerei Deputaților, de prim-ministru al României și de ministru al Afacerilor Externe.

În prezent, în calitate de președinte al “Fundăției Europene Titulescu” – a cărei înființare îi aparține, se concentrează pe funcționarea acesteia, cu rezultate de ecou în formarea opiniilor (conferințe, dezbateri științifice, lansări de cărți, abordarea în mod calificat de teme de mare interes pentru România, cu participarea de specialiști din țara și din afară); acest for are un rol de apostolat în diseminarea de cunoștințe și în explicarea problemelor complexe ale vieții internaționale.

Ca președinte al Camerei Deputaților, nu numai că a reușit să impună ritmul necesar de legiferare pe care le reclamau nevoile de transformare urgentă a societății, inclusiv ratificarea diferitelor tratate cu statele membre ale UE, dar, în mod special, a promovat o acțiune de legiferare internă substanțială (revizuirea Constituției ș.a.), spre a face legislația României compatibilă cu structurile occidentale – C.E., N.A.T.O. și U.E., dar și în relaționarea la nivel parlamentar – diplomația parlamentară.

În perioada în care a fost prim-ministru al României, a găsit formele adecvate și metodele cele mai potrivite de guvernare, reorganizând instituțiile și impulsivând activitatea acestora – dându-le sensul potrivit, spre a facilita mersul negocierilor în vederea accederii României în N.A.T.O. și U.E.. Modul în care a avut loc guvernarea pentru atingerea acestui scop rezidă în competența, în înțelegerea situației din acea

vreme și imensul efort pentru a atinge acest scop. Nu cred că trebuie uitat momentul când președintele S.U.A., aflându-se la București, discuta cu premierul Adrian Năstase despre intrarea României în NATO; o asemenea ocazie – *rara avis*, nu mai are loc în zilele noastre.

În calitate de ministru al Afacerilor Externe (1990-1992), domnul Adrian Năstase – ca șef al diplomației române, a avut de îndeplinit acțiunile diplomatice specifice de desprindere a României din Blocul de Est și de a marca orientarea hotărâtă a țării noastre spre Occident. În timp ce România se îndrepta cât se poate de clar spre Occident, a acționat pentru normalizarea și dezvoltarea relațiilor cu aceste state, intensificându-se contactele și încheind tratate în scopul extinderii relațiilor, atât la nivel bilateral, dar și în raport cu structurile lor internaționale, N.A.T.O. și U.E.; se impunea clarificarea relațiilor cu URSS și cu celelalte state din Tratatul de la Varșovia și C.A.E.R. – lucru extrem de delicat, dar și de mare urgență, pe noi temeuri, având loc un proces de purificare și reșezare a relațiilor cu acestea, în timp ce căpătau contur tot mai vizibil, relațiile cu Occidentul. Ca urmare a acestei evoluții, în care domnul Adrian Năstase a avut rolul determinant, s-a ajuns în stadiul în care România s-a debarasat de obligațiile ce țineau de relațiile împovărătoare ce ne fuseseră impuse și astfel s-a putut trece la acțiuni legate de intrarea ei în structurile euroatlantice.

Primul pas în această direcție s-a făcut prin vizita unei delegații parlamentare și guvernamentale – din care a făcut parte și d-l Adrian Năstase, în noua sa calitate de ministru de Externe, la Graz (1990) și când în cadrul discuțiilor cu Parlamentul european, s-a declanșat procesul ce avea să ducă, în 1992, la primirea României în Consiliul European. S-a ocupat, în continuare, de problemele care se iviseră ca urmare a dezmembrării U.R.S.S. și divizarea unor state (Cehoslovacia și RSFI), fiind stabilite relații diplomatice cu statele succesoare și reglementat cadrul juridic al relațiilor cu acestea.

Demn de menționat rămâne faptul că indiferent de postura în care s-a aflat pe acest parcurs, domnul prof. univ. dr. Adrian Năstase a fost tot timpul, cel care s-a implicat efectiv și a condus acțiunile politico-diplomatice desfășurate în vederea accederii României la structurile euroatlantice – Consiliul European, N.A.T.O. și

Uniunea Europeană, cu excepția doar a semnării Tratatului de aderare a României la U.E. – ceea ce confirmă rolul pe care l-a avut în acest proces.

Evoluția și afirmarea domnului Adrian Năstase, atât în profesia sa de jurist – ca un specialist de marcă și demn de respect, cât și în viața politică – unde a deținut poziții de vârf în ierarhia statală, s-au produs într-un mod impetuos și într-un ritm spectaculos, datorită incontestabilei sale calități profesionale, a gradului său de expertiză acumulată în mod treptat, corespunzând pe deplin necesităților cu care era confruntată țara noastră; confirmând așteptările, a făcut carieră strălucită.

Ca punct de plecare în afirmarea sa, a contat zona academică: din poziția de cercetător științific, obținând titluri științifice prin studiile elaborate; apoi, accesarea la nivel academic, pe o arie extinsă de activitate; pe de altă parte, apariția sa în rândul noilor oameni politici din România și faptul că s-a impus într-o vreme în care reușea să își coriască un drum, afirmându-se ca atare – ceea ce presupunea competență și efort. Dotat cu o pregătire juridică temeinică și inițiat fiind în domeniul relațiilor externe, având un nivel de cultură consistent și calități de veritabil intelectual; dispunând de această zestre intelectuală, aflat în contextul politic din acea vreme, s-a detașat în societatea noastră, proiectându-se într-un mod fericit, printre conducătorii țării.

Mă mândresc cu faptul că, în acest cadru al activității diplomatice, am fost implicat și eu, alături de domnul Adrian Năstase, în realizarea unor acte de mare importanță, benefice pentru activitatea M.A.E. (adoptarea Legii nr.4/1991 privind încheierea și ratificarea tratatelor, Statul Corpului Diplomatic și Consular al României, participarea ca reprezentant al României în Comisia de la Veneția și rolul avut de aceasta în procesul de elaborare a Constituției ș.a.).

Am tot respectul pentru realizările obținute în calitatea sa de specialist în domeniul juridic și al diplomației, poate și pentru că aceste domenii constituind preocupările mele de o viață întreagă, sunt în măsură să evaluez activitatea domnului Adrian Năstase, în cunoștință de cauză și în întreaga sa dimensiune, iar concluziile sunt excelente și nu pot decât să-l felicit pentru aceste merite.

Cu o asemenea calificare de înaltă clasă – o capacitate ce a dobândit-o prin studiu solid și cultura vastă și cu o experiență acumulată de un asemenea calibru, rămân la convingerea pe care mi-o păstrez, în sensul că societatea noastră are nevoie de aportul pe care domnul profesor Adrian Năstase este capabil să-l ofere.

Pentru considerentele menționate mai sus, mă declar necondiționat în favoarea acordării domnului profesor și diplomat Adrian Năstase a titlului de *doctor honoris causa* al Universității “Aurel Vlaicu” Arad” susține și recomandă, prof. univ. d.h.c. Ion M. Anghel, Membru de onoare al Academiei Oamenilor de Știință din România, Membru de onoare al Academiei de Științe Juridice din România

Vom puncta, în cele ce urmează, câteva repere din biografia sa, relevante pentru a pune în valoare destinul unui om, un destin construit prin muncă, profesionalism și consecvență.

S-a născut în data de 22 iunie 1950, în București. A absolvit un liceu de prestigiu din Capitală, Colegiul Sfântul Sava”, a urmat apoi cursurile Facultății de Drept din cadrul Universității București pe care le-a completat ulterior cu cele ale Facultății de Sociologie. În 1987 a devenit doctor în drept internațional în cadrul Universității București. A urcat, pe parcursul celor trei decenii de carieră universitară toate treptele de expertiză academică. A făcut parte din 1990 din echipa didactică a Facultății de Drept a Universității din București, precum și a universităților: „Titu Maiorescu”, „Dimitrie Cantemir” și „Nicolae Titulescu”, iar în 1994, a fost profesor asociat la Universitatea Pantheon Sorbonne din Paris. În 1996 este profesor universitar de drept internațional public, iar din 1999, conducător de doctorat. De asemenea este Conducător de Studii în cadrul Institutul Internațional pentru Drepturile Omului, de la Strasbourg.

Preocuparea domniei sale pentru domeniul de studiu al dreptului, în special drept internațional se reflectă cu precădere în multitudinea de studii și volume publicate de-a lungul carierei. Adrian Năstase este autor a 250 de studii și articole

științifice, publicate în reviste din țară și străinătate și a peste 300 de comunicări și expuneri, prezentate la întâlniri internaționale sau în România.

A susținut comunicări și conferințe în mai toate centrele universitare din țară și în peste 50 de capitale ale lumii. A conferențiat la Paris, Londra, Teheran, Oslo, Caracas, Kyoto, Washington, Bruges, Atena, Geneva, Tenerife, New Jersey, Ciudad de Mexico, Verdun, Belfort, Monaco, Liege, Strasbourg, Stockholm, Oxford, New York, Antalya, Tirana, Davos, Madrid, Budapesta, Praga, Bardejov, Ankara, Berlin, Moscova și lista ar putea continua.

Expertiza sa în domeniul dreptului internațional dublată de capacitatea sa de muncă extraordinară, spiritul organizatoric la nivel macrosocial precum și calitățile de leader l-au propulsat rapid în lumea politică. În 1990 este Secretar pentru relații internaționale și purtător de cuvânt al Frontului Salvării Naționale și în același an deține mandatul de Ministru de Externe (1990-1992). Urmează 4 ani în care ocupă funcția de Președinte al Camerei Deputaților bucurându-se de apreciere tot mai puternică în cadrul partidului. În anul 2001 conducea unul din cele mai puternice partide din România (PDSR) și devine prim-ministrul României, funcție pe care o ocupă până în anul 2004. Rămâne în prim planul lumii politice și se impune ca o voce puternică a stângii românești, ca un susținător al democrației și al valorilor europene.

Implicarea sa în politica internațională, expertiza în acest domeniu, preocuparea pentru respectarea drepturilor omului i-au adus aprecierea din partea forurilor și a organismelor internaționale. A fost numit în funcții importante precum: vicepreședinte al Consiliul Mondial al Foștilor Miniștri ai Afacerilor Externe (1993 – reales în iulie 1999); Copreședinte al Comitetului pentru Europa de Sud Est al Internaționalei Socialiste(2004-2006); Coordonator de studii, Institutul Internațional pentru Drepturile Omului, Strasbourg (1984); Vicepreședinte al Asociației Membrilor Români ai Ordinilor Naționale Franceze(2007). A deținut calitatea de membru în cadrul Consiliul consultativ, Institutul pentru Studii Est-Vest (IEW), New York (1991 – 1997), al Societății Americane de Drept Internațional (din 1995), al Societății Franceze de Drept Internațional(1984), Membru FEPS-Foundation of European Progressive Studies (2010) etc.

În plan național se implică de asemenea în activități civice și culturale pentru susținerea deopotrivă a culturii, științei sau sportului. Este:

- Președinte, Fundația Europeană “Titulescu”, București (din 1991)
- Președinte al Asociației de Drept Internațional și Relații Internaționale (ADIRI) (din 2003); Vicepreședinte, Asociația de Drept Internațional și Relații Internaționale (ADIRI) (1990-2003)
- Președinte, membru fondator, Asociația Română de Politică Externă, (2000)
- Președinte, Asociația Generală a Vânătorilor și Pescarilor Sportivi (AGVPS) din România (1993 – reales în anii 1995 și 2001), din 13 mai 2006, Președinte de onoare al AGVPS
- Președinte, Federația Română de Tenis, București (1995 – 1996)
- Membru fondator, președinte onorific, Casa NATO
- Membru, Asociația Română a Barourilor, București (1992)
- Membru titular, Asociația Oamenilor de Știință din România, București (1994)
- Coordonator științific al „Revistei Române de Drept Internațional” (2003)
- Membru fondator al „Revistei române de drept comunitar” (2003)
- Membru fondator, Asociația Română Anti-drog, București (1993)
- Președinte, Membru fondator, Asociația Română pentru Educație Democratică (ARED), București (1995 – 2000)
- Membru de onoare al Societății Naționale de Cruce Roșie (1996)
- Membru de Onoare al Fundației Cultural Științifice Aromâne “Andrei Șaguna” (1998)
- Membru de Onoare al Asociației Române de Prietenie cu R. P. Chineză (1999)
- Președinte, Membru fondator, Centrul pentru Studiarea Organizațiilor Religioase (CSOR), București (1999)
- Membru de onoare al Automobil Clubul Român (2000)
- Membru al Consiliului de Onoare al Comitetului Olimpic Român (2000)
- Președinte, Asociația pentru păstrarea tradițiilor Colegiului Sfântul Sava (2004)

Premiile și distincțiile primite confirmă excepționalele sale rezultate obținute:.
Menționăm doar câteva: Ordinul Național „Steaua României” în grad de „Mare

Cruce” (28 noiembrie 2002), “Grand-Croix de L’ordre „Pro Merito Melitensi” ”, Ordinul Suveran de Malta, Decret nr. 7815 din 10 iunie 1992, Roma – Palatul Magistral, Titlul de Mare Ofițer al Ordinului Național al Legiunii de Onoare al Republicii Franceze (9 aprilie 2002), Ordinul Cavalerul – conferit de președintele Republicii Italia (9 mai 2003), Ordinul "Marele Cordon al Meritului Libanez", acordat de Președintele Republicii Libaneze (23 iunie 2003), Ordinul de Merit al Marelui Ducat de Luxembourg, în grad de „Mare Cruce” (06 octombrie 2003), Premiul „Pentru curaj politic”, acordat de Asociația pentru politică externă a Universității Sorbona Paris I și de publicația „Politique internationale” – Paris (28 ianuarie 2003), Cea mai înaltă distincție ”Leader al anului 2001” pentru deosebita contribuție la procesul de integrare a României în NATO și în structurile euro-atlantice – Asociația ”George C. Marshall” România (16 ianuarie 2002) etc.

Parcursul său profesional și academic în domeniul dreptului, la fel ca și cariera sa politică sunt argumente indubitabile care vin să susțină decizia de a-l primi pe domnia sa în comunitatea academică a Universității „Aurel Vlaicu” din Arad. Conferirea titlului de Doctor Honoris Causa reprezintă modalitatea prin care ne manifestăm recunoștința față de meritele excepționale ale domnului Adrian Năstase în apărarea și promovarea interesului național ca diplomat și ministru

Stimate domnule profesor Universitatea „Aurel Vlaicu” din Arad este onorată să vă ofere titlul de Doctor Honoris Causa, ca semn al aprecierii pentru întreaga dumneavoastră activitate științifică și academică, pentru rolul pe care l-ați avut în dezvoltarea României.

Prof.univ.dr Radu Ioan

Președintele Senatului Universității „Aurel Vlaicu” din Arad